

IŠVADA

2018 m. lapkričio 21 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2018 m. lapkričio 21 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Mariaus Kučinsko peticiją Mariaus Kučinsko peticiją „Dėl Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktus pasiūlymus pakeisti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą:

1) atsisakyti dienos metu naudoti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba žibintus;

2) įteisinti važiavimą dviračiu pėsčiųjų perėja tik įsitikinus, kad tai saugu.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Susisiekimo ministerijos pateiktą nuomonę ir manydama, kad siūlymas atsisakyti prievolės dviratininkams dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais ar naudoti žibintus dienos metu ir tokiu būdu sumažinti vienų iš pažeidžiamiausių eismo dalyvių – dviratininkų, važiuojančių važiuojamąja kelio dalimi (tarp motorinių transporto priemonių), matomumą nėra pagrįstas jokiais objektyviais duomenimis ir nepriimtinas eismo saugos požiūriu. Ryškesnė apranga važiuojant dviračiu ir dviračio apšvietimas yra privalumas, nes tuomet žmogus tampa labiau matomas kelyje ir todėl žymiai saugesnis.

Pareiškėjo siūlomas reglamentavimas leisti dviratininkams važiuoti pėsčiųjų perėja neužtikrins eismo saugos pėsčiųjų perėjose ir neabejotinai padidins konfliktinių situacijų ir eismo įvykių skaičių jose.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad dviračio vairuotojui leidžiama važiuoti keliu tik tvarkingą stabdį ir garso signalą turinčiu dviračiu. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas arba raudonas šviesos žibintas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai, pritvirtinti prie ratų stipinų. Važiudamas važiuojamąja kelio dalimi, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba dviračio priekyje turi degti baltas šviesos žibintas, o gale – raudonas šviesos žibintas. Važiuojant keliu tamsiuoju paros metu arba kai blogas matomumas, dviračio priekyje turi degti baltas šviesos žibintas, o gale – raudonas šviesos žibintas, dviračio vairuotojas privalo dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais.

Pabrėžtina, kad esamas reglamentavimas yra gana lankstus ir dviračių vairuotojai gali pasirinkti jiems tinkamą variantą eismo saugai šviesiuoju paros metu užtikrinti – dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais (gali būti bet koks viršutinės kūno dalies (nuo kaklo iki juosmens) drabužis su šviesą atspindinčiais elementais) arba dviračio priekyje turėti degantį baltos šviesos žibintą, o gale – raudonos šviesos žibintą (kaip to reikalaujama iš kitų važiuojamąja kelio dalimi važiuojančių transporto priemonių).

Pažymėtina ir tai, kad minėtos įstatymo nuostatos taikomos važiuojant ne šaligatviu ar dviračių taku, o važiuojamąja kelio dalimi (tarp motorinių transporto priemonių). Be to, minėtame įstatyme numatytos dviratininkų matomumą gerinančios priemonės nėra brangios ir lengvai prieinamos, o jų veiksmingumas yra pagrįstas moksliniais tyrimais.

Analizuojant eismo įvykių statistinius duomenis, matyti, kad po Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimų, nustatančių prievolę dviratininkams dėvėti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais ar naudoti žibintus įsigaliojimo 2014 m. liepos 1 d., ir nepaisant sparčiai populiarėjančio dviračių transporto ir kiekvienais metais augančio dviratininkų skaičiaus, eismo įvykiuose žuvusių dviratininkų skaičius kasmet mažėja – 2014 m. eismo įvykiuose žuvo 19 dviratininkų, 2015 m. – 22, 2016 m. – 17, 2017 m. – 13, 2018 m. per devynis mėnesius – 8.

Anot policijos atstovų, važiuojamosios kelio dalies kirtimas dviračiu važiuojant per perėją yra viena dažnesnių situacijų, kuriose nukenčia dviratininkai. Dviratis į pėsčiųjų perėją įvažiuoja greičiau, nei juda pėstieji, o nenulipus nuo dviračio gali būti sudėtinga įvertinti situaciją kelyje.

Pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 43 dalį, pėsčiųjų perėja – perėjimo per važiuojamąją kelio dalį vieta, pažymėta kelio ženklais „Pėsčiųjų perėja“ ir ženklinimo linijomis arba tik kelio ženklais „Pėsčiųjų perėja“.

Pėsčiųjų perėja yra išskirtinai pėstiesiems numatytas kelio elementas, kuriame eismo dalyviai kerta važiuojamąją kelio dalį dažniausiai eidami. Dviratininkų eismui per važiuojamąją kelio dalį organizuoti turi būti naudojamas Kelių eismo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KET), 3 priedo 1.14 papunktyje nustatytas horizontalusis ženklinimas – dvi lygiagrečios linijos, sudarytos iš kvadratų, žyminčios vietą, kur dviračių takas, dviračių juosta kerta važiuojamąją dalį.

Atsižvelgiant į tai, KET 64.9 papunktyje nustatyta, kad dviračių vairuotojams draudžiama kirsti važiuojamąją dalį važiuojant pėsčiųjų perėjomis. Draudimas numatytas siekiant užtikrinti pėsčiųjų eismo saugą pėsčiųjų perėjoje (padidinto pavojaus kelio vietoje) ir dviratininkų saugumą jiems kertant važiuojamąją kelio dalį. Nesant KET 3 priedo 1.14 papunktyje nustatyto horizontaliojo ženklinimo automobilių vairuotojai nėra įspėjami apie galimą dviračių eismą. Kaip

rodo eismo įvykių pėsčiųjų perėjose, kai susiduria automobiliai ir dviračiai, aplinkybės dėl ženkliai didesnio nei pėsčiųjų išvystomo judėjimo greičio (artėjant prie pėsčiųjų perėjos) ir greitesnio kliūtis sudarymo pėsčiųjų perėjos prieigose, automobilių vairuotojai netenka galimybės laiku sustabdyti vairuojamą transporto priemonę.

Pažymėtina, kad 1991 m. lapkričio 20 d. Lietuvos Respublika prisijungė prie Kelių eismo konvencijos, pasirašytos 1968 m. lapkričio 8 d. Vienoje (toliau – Vienos konvencija), ir įsipareigojo užtikrinti, kad nacionalinių teisės aktų (pavyzdžiui, Įstatymo, KET) nuostatos privalo atitikti Vienos konvencijos nuostatas. Vienos konvencija važiavimo per pėsčiųjų perėją dviračiu nenumato.

Taip pat pažymėtina, kad diskutuojant apie tam tikrų transporto priemonių dalyvavimo viešajame eisme tvarką, labai svarbu skirti transporto priemonių populiarinimo, patrauklumo ar patogumo klausimus ir eismo saugai užtikrinti būtinus reikalavimus. Nepriimtina didesnio dviračių transporto populiarumo siekti atsisakant reikalavimų, užtikrinančių eismo saugą, ir rizikuojant eismo dalyvių gyvybe ar sveikata. Kaip rodo kitų valstybių patirtis, dviračių transporto populiarumas ir eismo saugos reikalavimai yra suderinami ir vienas kitam netrukdo tinkamai įrengiant naują ar rekonstruojant esamą kelių infrastruktūrą, mažinant konfliktinių taškų skaičių ir priimant šiuolaikiškus eismo organizavimo sprendimus keliuose. Susisiekimo ministerijos nuomone, tinkamai įrengus dviračių infrastruktūrą keliuose (įrengiant dviračių takus, dviračių juostas, atskiriant pėsčiųjų ir dviratininkų eismo srautus), dviračių važiavimo pėsčiųjų perėjomis klausimas taps nebeaktualus.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Mariaus Kučinsko peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Mariaus Kučinsko peticijos kopija, 8 lapai.
2. Susisiekimo ministerijos 2018 m. spalio 31 d. raštas Nr. Nr. 2-14072, 3 lapai.
3. Išrašas iš Peticijų komisijos 2018 m. lapkričio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-17, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras

Janina Šniaukštienė, tel. (8 5) 239 6819, el. p. janina.sniaukstiene@lrs.lt